

Organizačné modely, účel a ciele štátneho ekonomického poľnohospodárskeho výskumu

Taliansky Národný inštitút poľnohospodárskej ekonomiky (INEA) zorganizoval 14. októbra 2014 v Ríme panelovú diskusiu o obsahovom zameraní a cieľoch ekonomického výskumu v odvetví poľnohospodárstva, organizačnom členení a formách financovania výskumných inštitúcií. Zmeny, ktoré ovplyvňujú vidiecku spoločnosť a ekonomiku vidieckych oblastí v posledných desaťročiach si vyžadujú prehodnotenie celého systému štátneho ekonomického poľnohospodárskeho výskumu.

Zástupcovia výskumných ústavov a inštitúcií z Holandska, Írska, Nemecka, Slovenska, Španielska, Rakúska a Talianska diskutovali o postavení štátneho ekonomického poľnohospodárskeho výskumu, o výzvach, ktorým čelí, o spôsoboch šírenia výsledkov výskumu a ich využití pre poľnohospodárov a štátnu správu. V niektorých krajinách sú výskumné ústavy samostatné právne inštitúcie, v niektorých sú súčasťou väčšej siete výskumných inštitúcií, v niektorých štátoch patria do univerzitnej siete alebo sú organizáciou spadajúcou do kompetencie ministerstva poľnohospodárstva. Všetky zúčastnené výskumné ústavy prezentovali, že sú minimálne na 70 % financované zo štátnych zdrojov, do 20 % tvoria prostriedky z podporných fondov EÚ a do 10 % spolupráca so súkromným sektorom. Účastníci sa zhodli na potrebe poskytovania získaných poznatkov a zistení z výskumu štátnej administratíve a širokej verejnosti v stručnej a zrozumiteľnej forme. Verejná výskumná činnosť musí zohrávať úlohu „premostenia“ teoretického a aplikovaného výskumu s výrobnou praxou.

V druhej časti účastníci analyzovali nové témy, na ktoré by sa mal zamerať ekonomický poľnohospodársky výskum v rámci prijatej strednodobej stratégie Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ do roku 2020. Rozhodujúcim faktorom pri stanovovaní výskumnej stratégie a riešení výskumných tém je zabezpečené finančné pokrytie. Štátny ekonomický poľnohospodársky výskum by sa mal zamerať na témy, ktoré prinášajú verejné statky a úžitky celej spoločnosti nielen poľnohospodárom a spracovateľom a riešiť výskumné úlohy, o ktoré nemá príliš veľký záujem súkromný sektor (napr. ochrana životného prostredia, dopady klimatickej zmeny, udržiavanie krajiny, zachovanie kvalitatívnych parametrov poľnohospodárskej pôdy, poskytovanie pracovných príležitostí na vidieku, potravinová bezpečnosť, redukcia potravinového odpadu a pod.). Osobitná pozornosť bola v diskusii venovaná transformácii postavenia poľnohospodárstva v členských štátoch EÚ-28 nielen ako dodávateľa poľnohospodárskych produktov, ale aj poskytovateľa verejných statkov v oblasti environmentálnej, krajinotvornej, sociálnej, turistickej a rezidenčnej.

V závere panelovej diskusie sa analyzovali príležitosti a skúmali postupy, ktorými môže ekonomický poľnohospodársky výskum prispieť k prenikaniu inovácií do poľnohospodárskych podnikov. Niekedy štátna správa ani privátna sféra nedokáže presne definovať dopyt

poľnohospodárskeho ekonomického výskumu a preto verejné výskumné inštitúcie musia pomôcť transformovať všeobecnú predstavu do konkrétnej myšlienky a návrhu výskumného zámeru. Účastníci konštatovali, že poľnohospodársky výskum musí zabezpečovať prenos výsledkov výskumných a analytických prác do výrobnnej praxe, do spracovateľského procesu, do obchodnej sféry a ku jednotlivým spotrebiteľom.

Ing. Ivan Masár